

Advokatfirman Bexhed

18 juni 2021

Aktb.....1.....

2021-06- 18

4884/2021 UPPSALA TINGSRÄTT
Uppsala Tingsrätt Enhet 1

INKOM: 2021-06-18
MÅLNR: T 4884-21
AKTBIL: 1

Till

Uppsala tingsrätt

Ansökan om stämning

Bifogat översänds ansökan om stämning i 3 exemplar jämte kopia av fullmakt.

Vänligen meddela om tingsrätten önskar att fullmakten också insänds i original.

Ansökningsavgiften kommer att inbetalas via tingsrättens betaltjänst.

Med vänlig hälsning

Jan-Mikael Bexhed

Advokatfirman Bexhed

18 juni 2021

Aktb.....

2021-06- 18

...../20.....
Uppsala Tingsrätt

Till

Uppsala tingsrätt

Kärande: Refvelsta Godsförvaltning AB (556785-2362)

Altuna Göksbo 1

749 71 Fjärdhundra

Ombud: Advokat Jan-Mikael Bexhed

Advokatfirman Bexhed AB

Högbergsgatan 11

116 20 Stockholm

Telefon: 070-612 57 25

E-post: *janmikael.bexhed@bexhed.se*

Fullmakt: Bilaga 1

Svarande: 1. Andreas Forsberg (f. 23 nov. 1967)

Hasselquistvägen 12

121 46 Johanneshov

2. Anders Zetterqvist (f. 22 sept. 1969)

Kvarnbacksvägen 74, lgn 1201

168 74 Bromma

Ombud: Advokat Tomas Fjordmark och bitr. jurist Sanna Tonemar

Foyen Advokatfirma

Box 7229

103 89 Stockholm

Telefon: 08-721 42 73

E-post: *tomas.fjordevik@foyen.se* resp. *sanna.tonemar@foyen.se*

Saken: Bättre rätt till fallen meteorit

1. Yrkanden

1. Käranden yrkar att tingsrätten skall fastställa att Käranden har bättre rätt till den järnmeteorit ("**Meteoriten**") vägende ca 14 kg som den 7 november 2020 föll på fastigheten Enköping Lan 1:1 ("**Fastigheten**").

2. Käranden yrkar vidare ersättning för sina rättegångskostnader med belopp som kommer att anges senare.

2. Grunder

3. Grunden för yrkandet i sak är att äganderätten till en meteorit som faller enligt gällande rätt tillkommer ägaren av den fastighet där meteoriten föll eller den som enligt avtal med fastighetsägaren inträtt i dennes ställe.

3. Sakomständigheter

4. Lagfaren ägare av Fastigheten är Johan Benzelstierna von Engeström.

5. Refvelsta Godsförvaltning AB är av ett av von Engeström helägt aktiebolag. Enligt avtal mellan von Engeström och Refvelsta Godsförvaltning AB har Refvelsta Godsförvaltning AB rätt till all den avkastning som Fastigheten genererar. Von Engeström och hans bolag har bekräftat att detta gäller även äganderätten till meteoriter som faller på Fastigheten.

6. Den 7 november 2020 föll Meteoriten på Fastigheten.

7. Meteoriten är den största meteorit som fallit i Sverige under i vart fall de senaste 100 åren. Meteoriten har ett mycket högt både vetenskapligt och ekonomiskt värde. Om Meteoriten skulle säljas internationellt skulle den med stor sannolikhet inbringa flera miljoner kronor.

8. Med nutida teknik var det möjligt att förutse ungefär var Meteoriten skulle falla och att fallet med stor sannolikhet skulle inträffa på Fastigheten eller någon anslutande fastighet som också ägs av von Engeström. Von Engeström letade också efter Meteoriten och mötte då Svarandena på Fastigheten. Dessa var ute i samma ärende. Von Engeström erinrade härvid Svarandena om att det inte ingår i allemansrätten att tillägna sig meteoriter som fallit på annans mark.

9. Von Engeström hittade inte Meteoriten trots letande, vilket däremot Svarandena gjorde. Meteoriten hittades av Svarandena på Fastigheten, enligt uppgift någon gång i början av december 2020. Svarandena har uppgett att de tillsammans hittade Meteoriten på Fastigheten. De hävdar att de tillsammans har äganderätten till denna.
10. Svarandena anmälde inte fyndet till von Engeström eller någon annan, utan höll initialt fyndet hemligt. Svarandena har sedermera lämnat in och deponerat Meteoriten hos Naturhistoriska riksmuseet.
11. Käranden bestrider Svarandenas äganderättsanspråk. Äganderätten till en fallen meteorit tillkommer som utgångspunkt ägaren av marken där meteoriten fallit, dvs. i detta fall Johan Benzelstierna von Engeström. Äganderätten har enligt avtal övergått från von Engeström till Refvelsta Godsförvaltning AB.
12. Då tvist föreligger om äganderätten har staten genom Naturhistoriska riksmuseet, där Meteoriten f.n. förvaras (jfr punkt 10 ovan) förklarat att man inte kommer att utlämna Meteoriten till vare sig Käranden eller Svarandena, innan det genom en lagakraftäggande dom eller genom avtal blivit klarlagt vem som är rätt ägare. Meteoriten kommer då att utlämnas till ägaren. Staten (Kronan) har för egen del inget äganderättsanspråk på Meteoriten.
13. Käranden har inte för avsikt att sälja eller på annat sätt tillgodogöra sig Meteoritens ekonomiska värde, utan avser i stället att utan krav på någon ersättning, förutom ersättning för rena utlägg, långtidsdeponera Meteoriten på ett svenskt museum.

4. Rättsligt

14. Någon särskild lagstiftning som reglerar vem som har äganderätten till en fallen meteorit finns inte, utan regleras enligt de allmänna principer som gäller för ägande av fast egendom.

15. Meteoriter utgör inte ett fornyfynd enligt 2 kap. 3-4 §§ kulturmiljölagen (1988:950) och reglerna i denna lag är därför inte tillämpliga på Meteoriten. Lagen (1938:121) om hittegods är inte heller tillämplig på Meteoriten.

16. Meteoriter faller inte heller under regleringen i minerallagen (1991:45) eller någon kvarstående reglering i byggningsbalken.

17. Meteoriten omfattas inte heller av allemansrätten. Detta följer redan av att Meteoriten har ett mycket högt ekonomiskt värde och att den är stor både till omfång och vikt. Vad som är tillåtet enligt allemansrätten regleras e contrario genom strafflagstiftning, främst genom 12 kap. 2 a § första stycket brottsbalken. Enligt detta lagrum gäller:

"Den som i skog eller mark olovligen tar ---- sten, grus, torv eller annat som inte är bearbetat döms, om brottet med hänsyn till det tillgripnas värde och övriga omständigheter är att anse som ringa, för åverkan till böter."

Om värdet av det tillgripna inte är ringa döms i stället för stöld eller grov stöld. Att olovligen ta en stor och tung sten värd miljonbelopp från annans mark är således inte tillåtet.

18. Att det är markägaren som har äganderätten till en fallen meteorit kan också utläsas e contrario av regleringen i jordabalken, bl.a. av 7 kap. 3 § jordabalken. Enligt detta lagrums första stycket gäller bl.a. att

"Av fastighetsägaren åt annan upplåten rätt att ---- tillgodogöra sig andra alster av fastigheten eller dennas naturtillgångar ---- är att anse som nyttjanderätt, även om med rättigheten icke är förenad rätt att i övrigt nyttja fastigheten"

19. Sammanfattningsvis gäller således att alla icke bearbetade naturföremål som finns på en fastighet tillhör fastighetsägaren, om de inte omfattas av någon häremot stridande uttrycklig lagstiftning eller något häremot stridande giltigt avtal eller kan tillägnas av utomstående med stöd i allemansrätten.

20. Mot bakgrund av det refererade tillkommer äganderätten till Meteoriten inte Svarandena.

5. Bevisning

21. Käranden har uppfattat att sakomständigheterna i målet är otvistiga.

22. Käranden avvaktar därför Svarandenas svaromål för att se om någon bevisning är nödvändig i målet.

6. Skäl för fastställsetalan

23. Enligt 13 kap. 2 § första stycket rättegångsbalken gäller att talan om fastställelse, huruvida visst rättsförhållande består eller icke består, må upptagas till prövning, om ovisshet råder om rättsförhållandet och detta länder käranden till förfång.

24. I målet råder ovisshet vem av parterna som har äganderätt till Meteoriten. Denna ovisshet länder Käranden till förfång, eftersom det hindrar Käranden från att förfoga över Meteoriten, så att denna kan långtidsdeponeras hos ett svenskt museum och därmed komma forskningen och allmänheten till del.

25. Eftersom Meteoriten f.n. finns i statens genom Naturhistoriska riksmuseets besittning och museet har förklarat att man inte kommer att lämna ut den till någon av parterna, innan det genom lagkraftägende dom eller avtal blivit fastställt vem som är rätt ägare, går det inte att i stället för ett fastställelseyrkande framställa ett fullgörelseyrkande. Fullgörelse kan inte yrkas i förhållandena till Svarandena, eftersom dessa inte har eller, efter det besked som Naturhistoriska riksmuseet har lämnat, kan få Meteoriten i sin besittning och därför inte kan utlämna denna till Käranden.

7. Målets vidare handläggning

26. När Svarandena avgett svaromål bör det vara möjligt att bedöma om det endast är rättsfrågor som är tvistiga i målet. Förberedelsen bör i så fall kunna genomföras och slutföras skriftligt. Parterna kan sedan också yttra sig över om målet kan avgöras utan huvudförhandling.

27. Käranden vill också aktualisera att det kan finnas skäl att genom "hiss" hänskjuta den centrala rättsfrågan i målet – vem som har äganderätten till en värdefull meteorit som fallit, markägaren eller den som råkar hitta meteoriten – till prövning av Högsta domstolen enligt 56 kap. 13 § rättegångsbalken.

8. Rättens behörighet, ansökningsavgift

28. Med hänsyn till regleringen i 10 kap. 10 § rättegångsbalken är det Kärans uppfattning att det är Uppsala tingsrätt, inom vars domsaga Fastigheten är belägen, som är laga domstol att döma i tvisten mellan parterna.

29. Ansökningsavgiften 2 800 kr. kommer att betalas via domstolens betaltjänst.

Fjärdhundra och Stockholm

Jan-Mikael Bexhed